



**СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
УНИВЕРСИТЕТСКИ ЦЕНТЪР ПО УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО
ЛАБОРАТОРИЯ ЗА АНАЛИЗИ И ПРОУЧВАНИЯ**

ДОКЛАД

**С АНАЛИЗ НА ДАННИ ОТ АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА МНЕНИЯТА И
ОЦЕНКИТЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ ОТ НАПРАВЛЕНИЕ 2.2, ИСТОРИЧЕСКИ
ФАКУЛТЕТ НА СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ЗА КАЧЕСТВОТО НА
УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС В ДОКТОРСКАТА СТЕПЕН**

СОФИЯ

2020

СЪДЪРЖАНИЕ

| | |
|---|----|
| 1. Структура на доклада с анализ на данни | 3 |
| 2. Общи характеристики на изследването | 3 |
| 2.1. Цел и задачи на изследването | 4 |
| 2.2. Основни характеристики на обекта на изследването | 4 |
| 3. Основни резултати | 6 |
| 3.1. Мотиви за кандидатстване и канали за информация за докторантурите .. | 6 |
| 3.1.1. Мотиви за продължаване на образованието в докторска степен | 6 |
| 3.1.2. Основни канали на информация за възможностите за докторантури .. | 6 |
| 3.2. Темата на дисертацията | 7 |
| 3.3. Отношения на докторантите с научните ръководители | 9 |
| 3.4. Участие на докторантите в научния живот на факултета и звеното | 13 |
| 3.5. Условия за работата на докторантите в направление 2.2 Исторически факултет | 15 |
| 3.6. Атестиране на докторантите | 19 |
| 3.7. Удовлетвореност от качеството на учебния процес в докторската степен | 21 |
| 3.8. Перспективи за работа след защитата | 22 |
| 4. Предложения, забележки и препоръки на студентите към ръководството на Исторически факултет | 22 |
| <i>Приложение 1</i> | 24 |
| <i>Приложение 2</i> | 29 |

ВЪВЕДЕНИЕ

В периода март - април 2020 година Лабораторията за анализи и проучвания към Университетски център по управление на качеството на СУ „Св. Климент Охридски” проведе социологическо проучване сред докторантите от Исторически факултет, направление 2.2 за качеството на образователния процес и организацията на работата в докторската степен на обучение. Изследването е по поръчка на деканското ръководство на факултета.

1. Структура на доклада с анализ на данни

Анализът, който представяме се базира на обобщените данни за мненията и оценките на докторантите от направление 2.2, Исторически факултет. Структурата на доклада включва:

1. Общи характеристики на проведеното изследване
2. Анализ на получените количествени емпирични данни за обучението в следните му аспекти:
 - Мотиви за кандидатстване и канали за информация;
 - Теми на докторските дисертации;
 - Отношения с научните ръководители и участие в научния живот на звената;
 - Подкрепа на факултета (научните звена) за работата на докторантите;
 - Удовлетвореност от обучението и перспективи за бъдеща работа.
3. Приложения с изчерпателните данни от отворените въпроси.

Поради малката съвкупност на докторантите от Исторически факултет, в различните катедри към направление 2.2, получените данни са анализирани и представени в доклада като единна група и не са търсени съществени различия в техните мнения.

2. Общи характеристики на изследването

Изследването на мненията и оценките на докторантите за организацията и провеждането на учебния процес е проведено чрез Web-базирана анкета. Този вид анкета е избрана, защото така е възможно да бъде обхванат възможно най-голям брой респонденти – в по-голямата си част те са работещи и така могат да се отзоват в удобно за тях време. От 51 докторанти, на които изпратихме имейли с линк към анкетата, получихме отговор от 40. Този брой попълнени анкети е напълно достатъчен, за да се

реализира целта на изследването.

2.1. Цел и задачи на изследването

Целта на социологическото изследване е да осигури обобщена информация за качеството на учебния процес в докторската степен на обучение в направление 2.2, Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Задачите, които са решени, за да се постигне поставената цел, са:

- набиране на информация за мотивите за продължаване на образованието в докторска степен и начините за информиране за възможните конкурси;
- набиране на информация за съвместната работа с научния ръководител;
- набиране на информация за ресурсите, които се предоставят от факултета и звеното към което са зачислени докторантите;
- набиране на информация за научноизследователската работа на докторантите;
- набиране на информация за нагласите и очакванията за професионална реализация;
- обобщение на качествените данни от отворен въпрос за трудностите, които срещат в процеса на работа;
- обобщение на качествените данни от отворения въпрос за предложения към ръководството на факултета.

Методиката за регистрация на докторантските мнения е Web-базирана анкета със стандартизиран въпросник, съдържащ 27 затворени и 3 отворени въпроса. Използвани са номинални и бални скали.

2.2. Основни характеристики на обекта на изследването

Чрез електронната анкетна карта са регистрирани мненията на 40 докторанти от направление 2.2, Исторически факултет. Тяхното разпределение по катедри е описано в таблица 1.

Таблица 1

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ ДОКТОРАНТИ ПО СПЕЦИАЛНОСТИ

| Специалност | По списък | Анкетирани | % от броя по списък |
|---------------------|-----------|------------|---------------------|
| Археология | 14 | 12 | 85,7 |
| История на България | 14 | 11 | 78,6 |

| Специалност | По списък | Анкетирани | % от броя по списък |
|---|-----------|------------|---------------------|
| Архивистика и методика на обучението по история | 3 | 1 | 33,3 |
| Нова и съвременна история | 8 | 4 | 50,0 |
| Стара история, тракология и средновековна история | 5 | 5 | 100,0 |
| История на Византия и балканските народи | 7 | 7 | 100,0 |
| ОБЩО | 51 | 40 | 78,4 |

От анкетираните докторанти:

- 43,6% са мъже
- 56,4% са жени.

В таблица 2 са представени резултатите от разпределението на респондентите по възраст. Най-голям дял са докторантите до 30 години, което показва, че това са млади хора, които записват докторантура като продължаване на своето обучение.

Таблица 2

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ ДОКТОРАНТИ ПО ВЪЗРАСТ (В %)

| | |
|----------------|--------------|
| До 30 години | 77,5 |
| 31 - 39 години | 17,5 |
| Над 40 години | 5,0 |
| ОБЩО: | 100,0 |

Сред анкетираните от това направление докторанти най-голям е дялът на тези, които се обучават в редовна форма на докторантура – 97,5%. Анкетата е попълнил един докторант в задочна форма на обучение, а докторанти на самостоятелна подготовка не са попаднали в извадката.

По-голямата част от отговорилите на анкетата докторанти са в третата и втората години от обучението си, което гарантира запознатост както с проблемите в работата, така и с положителните практики. Разпределението по години на обучение е визуализирано в таблица 3.

Таблица 3

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ ДОКТОРАНТИ СПОРЕД ГОДИНАТА НА ОБУЧЕНИЕ (В %)

| | |
|-------------------------------|--------------|
| Първа година | 7,5 |
| Втора година | 32,5 |
| Трета година | 42,5 |
| Четвърта година | 15,0 |
| Отчислен(а) с право на защита | 2,5 |
| ОБЩО: | 100,0 |

3. Основни резултати

Резултатите от проведеното изследване в настоящия доклад са разделени в няколко точки. Първият акцент е върху мотивацията при избора на докторантура и начините за получаване на информация при възможностите за обучение. В следващите два раздела са разгледани данните, свързани с темата на дисертацията и работата на научните ръководители. Докладът продължава с мненията и оценките на докторантите от направление 2.2, свързани с ресурсите, използвани в процеса на обучение и докторантската активност. Следващите разгледани акценти са върху процеса на ежегодното оценяване на докторантите, удовлетвореността им от качеството на учебния процес и техните намерения за професионална реализация. В последната точка от резултатите са обобщени и анализирани предложенията, препоръките и забележките, които докторантите са отправили към ръководството на Исторически факултет. Те могат да послужат за отправна точка за подобряване на работния процес и постигане на високи резултати, от еднаква значимост и за двете страни.

3.1. Мотиви за кандидатстване и канали за информация за докторантурите

3.1.1. Мотиви за продължаване на образованието в докторска степен

Докторантите от направление 2.2 имаха възможност да опишат в свободна форма какво ги е подтикнало да надградят магистърската си степен. Най-голям дял е събрал мотивът, свързан с желанието за *научноизследователска работа, научен и професионален интерес*. Докторантите споделят често като причина и *по-добрите възможности за реализация, които дава докторантурата*, както и *желанието за работа в СУ*. Всички от изброените до тук мотиви са положителен индикатор за висока академична мотивация. Нередактираните отговори на този въпрос са поместени в *Приложение 1*.

3.1.2. Основни канали на информация за възможностите за докторантури

От изследователска гледна точка е важен въпросът от къде кандидат-докторантите черпят информация за продължаване на образованието си в докторска

степен. Данните за това какви канали на информация са използвали респондентите, са представени на таблица 4.

Таблица 4

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ ПО ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ (В %)

| | |
|---|--------------|
| Случайно научих за обявения конкурс | 0,0 |
| Следях редовно „Държавен вестник“ | 2,6 |
| Следях редовно интернет страницата на СУ | 35,9 |
| Получих информация от мой преподавател | 64,1 |
| По време на следването участвах в научноизследователска работа и планирах бъдеща докторантура | 59,0 |
| Работех в СУ и ми бе планирана докторантура | 0,0 |
| Работех самостоятелно по тема в звено извън СУ и се зачислих на самостоятелна подготовка | 0,0 |
| ОБЩО | 161,5 |

Забележка: Процентите са повече от 100.0%, защото анкетираните имат право на повече от 1 отговор.

Основен източник на информация за кандидатстване при докторантите от направление 2.2 се оказват контактите с преподавателите от Исторически факултет – 62,5% от тях са посочили този отговор. Повече от половината от анкетираните са участвали в научноизследователска работа по време на следването си и така са планирали да продължат образованието си. Следели редовно интернет страницата на Университета, за да се информират за предстоящата докторантура са 35,0% от запитаните. Докторантите не са посочили като отговори другите предложени в анкетната карта източници - официалният канал за оповестяване на докторантските конкурси („Държавен вестник“) и неформалните канали (случайното разбиране за провеждане на конкурс, планирането на докторантура във връзка с заемана позиция в СУ).

3.2. Темата на дисертацията

Определянето на темата на дисертационния труд е един от най-важните етапи в работата на докторантите. За да е успешен един докторант трябва да подбере правилно темата, да си постави ясна и изпълнима цел, да набележи срокове и задачи. В този процес е много важна ролята на научния ръководител и неговите напътствия. В таблица 5 са изобразени резултатите от мненията на докторантите относно участието на научните ръководители при определянето на темите на дисертациите.

Таблица 5

**УЧАСТИЕ НА НАУЧНИЯ РЪКОВОДИТЕЛ ПРИ ОПРЕДЕЛЯНЕ КОНКРЕТНАТА
ТЕМА НА ДИСЕРТАЦИЯТА (В %)**

| | |
|--|--------------|
| Определянето на темата е изцяло дело на научния ми ръководител | 0,0 |
| Научният ми ръководител даде насоката, конкретизацията е моя | 25,0 |
| Аз определих насоката на моите интереси, а научният ми ръководител конкретизира темата | 67,5 |
| Научният ми ръководител не е участвал в определяне темата на дисертацията ми | 2,5 |
| Друго | 5,0 |
| ОБЩО: | 100,0 |

Забележка: Неотговорилите са 0,0%.

Отговорилите, че са имали свои собствени научни интереси, но ръководителите са дали конкретизацията в определянето на темата са с най-голям дял – 67,5%. След тях са анкетираните докторанти отговорили, че ръководителят им е дал насоката, но конкретизацията е тяхна – 25,0%. Останалите предложени отговори са избрани от единици анкетирани. Сред тях са двама респонденти, посочили отговори, различни от предложените, а именно, че темата е резултат от общите усилия между тях и научния им ръководител.

Дисертационният труд трябва да показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания в съответната област. В този смисъл, познаването на най-новите изследвания в световната наука е от съществено значение в процеса на работа по темата. Отговорите на въпроса доколко са запознати с научните достижения в тяхната област са представени в таблица 6.

Таблица 6

**ЗАПОЗНАТОСТ НА ДОКТОРАНТИТЕ С НАЙ-НОВИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ В
СВЕТОВНАТА НАУКА ПО ТЯХНАТА ТЕМА (В %)**

| | |
|----------------------------------|--------------|
| Имам много добра представа | 42,5 |
| Имам сравнително добра представа | 50,0 |
| Не съм добре осведомен(а) | 2,5 |
| Друго | 5,0 |
| ОБЩО | 100,0 |

Забележка: Неотговорилите са 0,0%.

Половината от анкетираните са посочили, че имат сравнително добра представа за нивото на науката в своята област. Много добра представа за най-новите изследвания в световната наука по тяхната тема са посочили, че имат 42,5% от докторантите. Много

малък е процентът на тези, които все още не са запознати с най-актуалните научни постижения в областта, която е предмет на научния им интерес или са посочили „друго“ („Моята тема е в сравнително изолирана научна област. Запознат с повечето изследвания по темата, но по нея се работи спорадично от неголям брой учени.“; „Темата ми е тясно свързана с българската история и общество, почти не е работено по нея и затова няма чуждестранни публикации по нея“).

Актуалността на дисертационното изследване характеризира докторанта като изследовател - способността му да покаже същността на изследвания проблем и неговата значимост за теорията и практиката. От данните, визуализирани в таблица 7 се вижда, че в голяма степен темите на докторантурите са обвързани с лични научни интереси и решаването на въпроси на конкретната наука. Две трети от анкетиранияте са посочили, че темите на дисертациите им са свързани с актуални проекти на звеното, в което са зачислени на докторантура, което е показател за интегрирането им в работата на научната организация.

Таблица 7

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ, СПОРЕД ОТГОВОРА НА ВЪПРОС В КАКВА СТЕПЕН ДИСЕРТАЦИЯТА ИМ Е СВЪРЗАНА С (В %):

| | В голяма степен | В известна степен | В малка степен | Не е свързана | ОБЩО |
|---|-----------------|-------------------|----------------|---------------|--------------|
| Решаването на актуални въпроси на конкретната наука | 47,5 | 50,0 | 2,5 | 0,0 | 100,0 |
| Проблеми на конкретна организация (образователна, обществена и др.) | 17,5 | 27,5 | 25,0 | 30,0 | 100,0 |
| Актуални научни проекти на звеното, в което е зачислен | 25,0 | 42,5 | 22,5 | 10,0 | 100,0 |
| Актуални проекти на научен ръководител | 17,5 | 22,5 | 37,5 | 22,5 | 100,0 |
| Ваши лични научни интереси | 92,5 | 7,5 | 0,0 | 0,0 | 100,0 |

3.3. Отношения на докторантите с научните ръководители

Отношенията дипломант – научен ръководител са от изключително важно значение за цялостния процес по работа върху докторантурата. Доброто сътрудничество между тях е гаранция за постигане на отлични резултати. Данните от проучването говорят за силна ангажираност на научните ръководители към работата на своите докторанти. Почти всички от анкетиранияте са посочили, че са реално подпомагани от своите ръководители в процеса на работата. Единици са споделили мнения, че работата

на научния ръководител е чисто формална. Макар и единствено, трябва да бъде взето под внимание мнението на един докторант, споделил, че има случаи, при които неговият научен ръководител понякога му създава трудности.

Графика 1



Начините на общуване между научния ръководител и докторанта са показател за качеството на цялостния процес на организация в докторската степен. Половината от анкетираните докторанти в направление 2.2 осъществяват контакт с научния си ръководител винаги, когато се нуждаят от помощта му. Задължителни регулярни контакти с техните научни ръководители имат 45,0% от анкетираните и само един докторант е посочил, че осъществява връзка с научния си ръководител само когато има готов материал. Данните са представени в таблица 8.

Таблица 8

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ ЗА НАЧИНИТЕ
КОНТАКТИ С НАУЧНИЯ РЪКОВОДИТЕЛ (В %)**

| | |
|---|--------------|
| Имаме задължителни регулярни контакти | 45,0 |
| Когато имам нужда от помощта му | 50,0 |
| Само когато имам нещо готово във връзка с дисертацията ми, което той трябва да прегледа | 5,0 |
| Обикновено не търся научния си ръководител | 0,0 |
| Контактите ни зависят изцяло от инициативата на научния ми ръководител | 0,0 |
| ОБЩО: | 100,0 |

Забележка: Неотговорилите са 0,0%.

Успешното разработване на дисертационния труд изисква правилен подбор на литературни източници, провеждане на конкретно изследване в дадената област, идентифициране на проблемите. Крайният резултат в голяма степен зависи от контакта с научния ръководител. Отговорите на докторантите от направление 2.2 в какво се изразява съвместната работа с научния им ръководител са показани в таблица 9.

Таблица 9

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ ЗА НАЧИНИТЕ НА СЪВМЕСТНА РАБОТА С НАУЧНИЯ РЪКОВОДИТЕЛ (В %)

| | |
|--|--------------|
| Посочва литературата, която трябва да проуча | 50,0 |
| Беседва с мен върху литературата, която чета | 80,0 |
| Поставя задачи и оценява изпълнението им | 35,0 |
| Чете готов материал и прави бележки върху него | 80,0 |
| Обсъжда методите, които ще се използват в изследванията | 70,0 |
| Обсъжда резултатите, които ще се използват в изследванията | 75,0 |
| Обсъжда насоките за бъдещи изследвания | 72,5 |
| Обсъжда възможните грешки при провеждане на изследванията | 70,0 |
| ОБЩО | 532,5 |

Забележка: Процентите надхвърлят 100.0, защото анкетираните имат право на повече от 1 отговор.

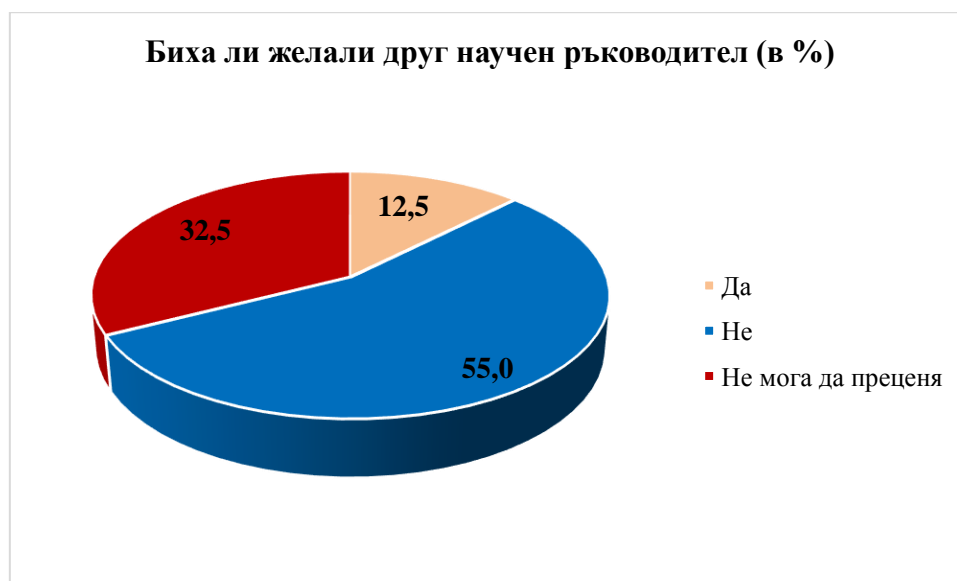
Големи дялове са натрупани при почти всички отговори, предложени в анкетната карта на въпроса: „По какъв начин се осъществява съвместната работа с научния Ви ръководител?“. Голяма част от научни ръководители беседват със своите докторанти върху литературата, четат готов материал и правят бележки по него. Очевидно, научните ръководители общуват пълноценно със своите докторанти и са им от помощ във всеки етап от разнообразната работа по докторантурата. Този извод се потвърждава и от данните, получени от отговорите на следващия разгледан въпрос.

Докторантите от направление 2.2 са удовлетворени напълно от контакта с научните си ръководители. Няма нито един отрицателен отговор на въпроса: „Удовлетворяват ли Ви контактите с научния Ви ръководител?“, а делът на посочилите, че отчасти са доволни от взаимоотношенията им е малък.



По-голямата част от анкетираните са се възползвали от последващия, отворен въпрос да изразят в свободна форма мнението си за това какво ги прави удовлетворени или неудовлетворени от работата с научния им ръководител. Те определят своите научни ръководители като професионалисти, които отправят понякога градивна критика, взискателни са, но са съпричастни с техните проблеми и са готови винаги да се отзоват. Споделените от докторантите мнения по този въпрос могат да бъдат намерени в *Приложение 1*.

Повече от половината от анкетираните отговарят отрицателно на въпроса дали биха желали друг научен ръководител за своята докторантура. Това още веднъж доказва тяхната удовлетвореност от контактите и съвместната дейност с научния им ръководител.



3.4. Участие на докторантите в научния живот на факултета и звеното

Участието на докторантите в научния живот на факултета е важна част от тяхното професионално израстване – от тях се изисква да участват в различни прояви и да поемат ангажименти към своята катедра, като това в голяма степен ги подготвя за бъдещата им работа.

Голям дял (90,0%) от докторантите в направление 2.2 са посочили, че са участвали в различни научни прояви - симпозиуми, конференции и други. Неучаствалите в каквато и да било научна форма са 10,0%.

В таблица 10 са представени данните за различните форми на научни прояви, в които са участвали докторантите от направлението.

Таблица 10

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ ЗА НАУЧНИТЕ ПРОЯВИ, В КОИТО СА УЧАСТВАЛИ (В %)

| | |
|---------------------------------------|--------------|
| Да, изнасял съм основен доклад | 91,7 |
| Да, правил съм изказване (изказвания) | 16,7 |
| Да, участвал/а съм с постер | 11,1 |
| Само съм присъствал | 13,9 |
| ОБЩО | 133,4 |

Забележка: Процентите надхвърлят 100.0, защото анкетираните имат право на повече от 1 отговор.

Практически, почти всички от докторантите, отговорили положително на въпроса: „По време на докторантурата имали ли сте участия в научни прояви?“, са изнасяли основен доклад на конференции. Този факт, наред с данните, че анкетираните

са вземали участия във всички предложени в анкетата форми, показват тяхната висока активност в научните прояви.

Данните за публикациите на докторантите в направление 2.2. при Исторически факултет също говорят за тяхната силна ангажираност към научния живот. Публикуван доклад от конференции имат 65,0% от докторантите с публикации, около една трета – научни публикации в списания без импакт фактор, а една пета - с импакт фактор. Няколко докторанти са посочили наличие на публикации, неописани в предоставените отговори, сред които се откроява проблем с бавния процес по отпечатване на публикуваните материали: „Имам участие в множество конференции, чиито сборници все още не са отпечатани, а процесът по отпечатването им е изключително бавен“. В таблица 11 са поместени резултатите от въпроса: „Какви публикации имате досега?“.

Таблица 11

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ВИДА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ (В %)

| | |
|--|--------------|
| Все още не съм публикувал (а) | 17,5 |
| Доклад от конференция | 65,0 |
| Научна публикация в списание без импакт фактор | 27,5 |
| Научна публикация в списание с импакт фактор | 20,0 |
| Друго | 17,5 |
| ОБЩО | 147,5 |

Забележка: Процентите надхвърлят 100.0, защото анкетираните имат право на повече от 1 отговор.

Докторантите участват много по-активно в работата на факултета, за разлика от другите по-ниски образователни степени - „бакалавър“ и „магистър“. По-големият дял от анкетираните докторанти обаче са заявили, че не преподават в катедрата, към която са зачислени. Преподаващите докторанти най-често са посочвали, че водят самостоятелни упражнения. Данните са представени на таблица 12.

Таблица 12

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ СПОРЕД ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ИМ АКТИВНОСТ (В %)

| | |
|--|--------------|
| Не преподавам | 89,2 |
| Да, водя заедно с редовния асистент упражнения | 2,7 |
| Да, водя самостоятелни упражнения | 8,1 |
| Да, водя лабораторно упражнение | 0,0 |
| Да, водя практика | 0,0 |
| ОБЩО | 100,0 |

Забележка: Анкетираните имат право на повече от 1 отговор.

По отношение на въпроса, свързан с различни форми на заетост към катедрите, данните показват, че те най-често са били квестори на кандидатстудентски изпит (67,5%)

и участват редовно в заседанията на научното звено (35,0%). В таблица 13 могат да бъдат видени другите дейности, в които се включват докторантите от направление 2.2.

Таблица 13

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ СПОРЕД УЧАСТИЕТО ИМ (В%):

| | |
|--|--------------|
| В писане на рецензия за дипломна работа | 17,5 |
| Като квестор на кандидатстудентски изпит | 67,5 |
| Редовно в заседанията на научното звено | 35,0 |
| Друго /не съм участвал | 12,5 |
| ОБЩО | 132,5 |

Забележка: Процентите надхвърлят 100.0, защото анкетираните имат право на повече от 1 отговор.

3.5. Условия за работата на докторантите в направление 2.2

Исторически факултет

За да анализираме условията за работата на докторантите в направлението и дали те са удовлетворени от тях, проучихме какви специализирани курсове посещават, какви ресурси им предлага катедрата, към която са зачислени и с какви трудности се сблъскват в хода на своето обучение.

Докторантите от направление 2.2 най-често са се включвали в специализирани курсове в Исторически факултет. Непосещавалите такива курсове са 28,7%. Данните са представени в таблица 14.

Таблица 14

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ НА ВЪПРОСА
ПОСЕЩАВАЛИ ЛИ СА СПЕЦИАЛИЗИРАНИ КУРСОВЕ (В %)**

| | |
|---|--------------|
| Да, докторантско училище през учебната година | 17,5 |
| Да, лятно докторантско училище | 7,5 |
| Да, специализиран курс във факултета | 65,0 |
| Да, специализиран курс в университета | 17,5 |
| Да, специализиран курс в друг университет/институт на БАН | 5,0 |
| Друго | 2,5 |
| Не са посещавали | 28,7 |
| ОБЩО | 143,7 |

Забележка: Процентите са повече от 100.0, защото анкетираните имат право на повече от 1 отговор.

Предложихме на докторантите от направлението да оценят по скала от 2 до 6 някои от специфичните ресурси, за да измерим тяхната удовлетвореност от условията за работа по време на обучението.

Данните от отговорите на въпросите за различните възможности, които научното звено в Исторически факултет създава за успешна работа на своите докторанти са

представени в таблица 15. Най-често в степента „напълно създава“ докторантите са посочвали получаваното съдействие от научно-помощния персонал. Няма натрупване на големи дялове в крайната негативна степен – „изобщо не създава“, което е показател за качеството на работата на факултета със своите докторанти.

Таблица 15

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ НА ВЪПРОСА
СЪЗДАВА ЛИ ЗВЕНТО УСЛОВИЯ ЗА РАБОТА (В%)

| | Напълно създава | По- скоро създава | Нито създава, нито не създава | По- скоро не създава | Изобщо не създава | Не е прилож имо | ОБЩО |
|--|--------------------|-------------------------|--|-------------------------------|-------------------------|-----------------------|--------------|
| Използване на необходимата апаратура, инструментариум и материали за изследвания | 15,0 | 30,0 | 20,0 | 7,5 | - | 27,5 | 100,0 |
| Използване на най-необходимите научни източници (книги, статии, методики и т.н.) | 25,0 | 45,0 | 15,0 | 12,5 | 2,5 | - | 100,0 |
| Съдействие на научно-помощен персонал | 42,5 | 25,0 | 17,5 | 7,5 | - | 7,5 | 100,0 |
| Привличане на дипломанти и студенти за разработване на различни аспекти на темата | 12,5 | 27,5 | 25,0 | 2,5 | 7,5 | 25,0 | 100,0 |
| Участие в научния живот на звеното (катедра, лаборатория) – постоянни семинари, дискусии и други | 30,0 | 40,0 | 17,5 | 7,5 | 5,0 | - | 100,0 |
| Участие в международни летни школи, семинари, специализации и др. | 27,5 | 47,5 | 7,5 | 12,5 | 2,5 | 2,5 | 100,0 |
| Запознаване с опита и получаване на консултации от специалисти в други научни звена | 30,0 | 25,0 | 30,0 | 7,5 | 7,5 | - | 100,0 |

Един от въпросите в анкетната карта се отнася до основните трудности, с които докторантите се сблъскват при набиране на кредити по време на обучението си. Както може да бъде видяно в таблица 16 по-малко от две пети от докторантите са заявили, че не срещат проблеми при набирането на кредити. Те изпитват трудности най-често от това, че се налага да посещават различни курсове, което ги отдалечава от писането на самата дисертация – 42,5% от тях посочват това. С дялове около една трета са и другите предложени варианти на трудности при събиране на кредити – невъзможността да бъдат „прехвърляни“ през годините и това, че няма достатъчно възможности за трупане на кредити от преподаване, изисквани в отчета. Част от респондентите са се възползвали от възможността да изкажат мнението си по този въпрос в по-свободна форма, пишейки в позиция „Друго“. Смятаме, че те могат да послужат като ориентир за оптимизация по този въпрос на ръководството на факултета. Техните нередактирани мнения са поместени в *Приложение 1*.

Таблица 16

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ НА ВЪПРОСА
СРЕЩАТ ЛИ ТРУДНОСТИ ПРИ НАБИРАНЕ НА КРЕДИТИ (В%)

| | |
|--|--------------|
| Не срещам трудности | 37,5 |
| Разпределението на кредити е твърде задължаващо/не дава възможност за прехвърляне през годините | 35,0 |
| Разпределението на кредити е насочено повече към слушане на курсове, а не към писане на дисертация | 42,5 |
| Не се предоставят достатъчно възможности за набиране на кредити от преподаване, които се изискват в отчета | 30,0 |
| Друго | 15,0 |
| Общо: | 160,0 |

Забележка: Процентите са повече от 100.0, защото анкетираните имат право на повече от 1 отговор.

Резултатите от отговорите на въпроса до каква степен докторантурата в Исторически факултет предоставя действително възможности за развитие, са посочени в таблица 17. Прави впечатление, че респондентите избягват да дават крайни оценки – и в положителна, и в отрицателна степен на възможностите, които им предоставя докторантурата. Най-високата степен на удовлетвореност са изразили докторантите по отношение на възможностите за „Промяна на собственото мислене и изразяване на идеи“. С равни дялове от 12,5% в позицията, че докторантурата „изобщо не създава“ са възможностите и перспективите, отнасящи се до намирането на работа, свързана с научните интереси и бъдещо служебно израстване.

Таблица 17

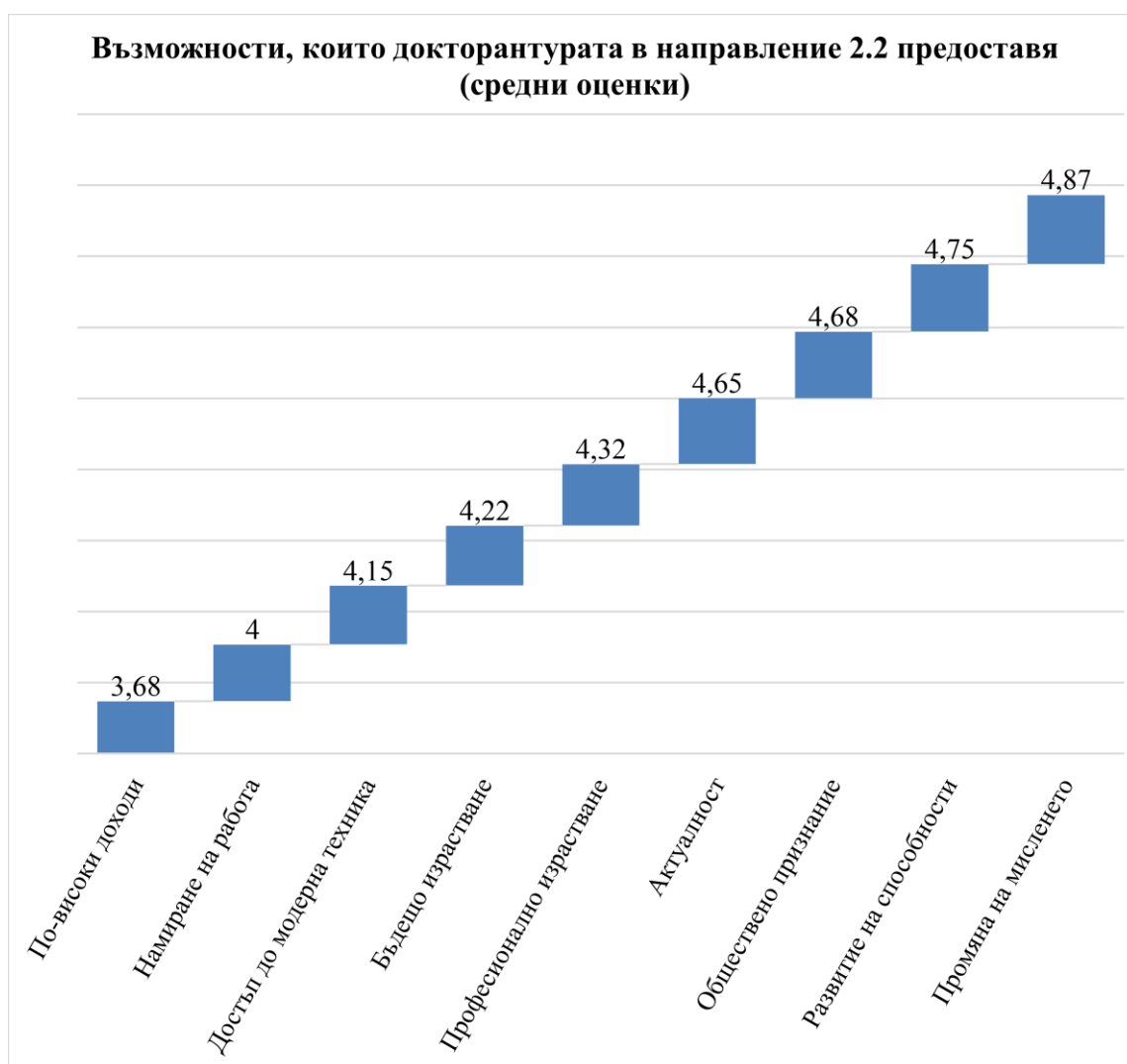
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ НА ВЪПРОСА ДО
КАКВА СТЕПЕН ДОКТОРАНТУРАТА В ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
ДЕЙСТВИТЕЛНО ПРЕДОСТАВЯ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА (В %):

| | Много голяма степен | Сравнително голяма степен | Сравнително малка степен | Много малка степен | Изобщо не създава | ОБЩО |
|--|---------------------------|---------------------------------|-----------------------------|--------------------------|-------------------------|--------------|
| Намиране на работа, свързана с научните интереси | 7,5 | 25,0 | 40,0 | 15,0 | 12,5 | 100,0 |
| По-нататъшно професионално израстване и развитие | 12,5 | 30,0 | 40,0 | 12,5 | 5,0 | 100,0 |
| Осигуряване на достъп до модерна техника и съвременни лабораторни условия за изследователска работа | 5,0 | 32,5 | 40,0 | 17,5 | 5,0 | 100,0 |
| Осигуряване на по- високи доходи и по- висок жизнен стандарт | - | 17,5 | 40,0 | 35,0 | 7,5 | 100,0 |
| Обществено признание на моята научноизследователска и професионална дейност | 17,5 | 47,5 | 22,5 | 10,0 | 2,5 | 100,0 |
| По-нататъшно развитие на моите способности | 25,0 | 37,5 | 27,5 | 7,5 | 2,5 | 100,0 |
| Достъп до „последната дума” до научната мисъл в тяхната област | 20,0 | 45,0 | 17,5 | 15,0 | 2,5 | 100,0 |
| Промяна на собственото мислене и изразяване на идеи | 32,5 | 40,0 | 17,5 | 2,5 | 7,5 | 100,0 |

| | | | | | | |
|--|------|------|------|------|------|--------------|
| Бъдещо служебно придвижване и израстване | 12,5 | 35,0 | 27,5 | 12,5 | 12,5 | 100,0 |
|--|------|------|------|------|------|--------------|

Фактът, че докторантурата способства в най-голяма степен за промяна в собственото мислене и изразяване на идеи се потвърждава от получените средни оценки (по скала от 2 до 6), изобразени в графика 4.

Графика 4



3.6. Атестаиране на докторантите

Атестацията има за цел да се отчетат постигнатите от докторантите резултати. От особено значение при оценяването на придобитите знания е наличието на стандартизирани процедури, по които се извършва то. Системата за оценяване трябва да

бъде адекватна, прозрачна, да създава условия за мотивираност и самоусъвършенстване на докторантите.

Представянето на писмен отчет за работа върху дисертацията е формата за атестиране, която според докторантите е най-широко разпространена – 95,0%. Отчетът чрез презентация пък е най-рядко използваният метод за годишното оценяване – 32,5%. В таблица 17 могат да бъдат видени данните, отнасящи се до различните форми на атестиране.

Таблица 17

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ В НАПРАВЛЕНИЕ 2.2
ЗА ФОРМАТА НА АТЕСТИРАНЕ (В %)**

| | |
|--|--------------|
| Представяне на писмен отчет за работа в/у дисертацията | 95,0 |
| Становище на научния ръководител | 85,0 |
| Представяне на публикации във връзка с дисертацията | 50,0 |
| Отчет чрез презентация | 32,5 |
| Резултати от изпитите според индивидуалния план | 72,5 |
| Участия в проекти | 52,5 |
| Общо: | 387,5 |

Забележка: Процентите са повече от 100,0, защото анкетираните имат право на повече от 1 отговор.

Оценката на докторантите за атестацията на работата им играе важна роля в процеса на работа по докторантурата. Повече от половината докторанти са изразили мнение, че атестирането е обективно и оказва влияние върху работата им. Делът на неатестираните до сега докторанти в направление е 15,4%, а една трета от респондентите смятат, че атестирането е преминавало формално. На този факт трябва да се обърне внимание, особено в катедра „Археология”, където повече от половината анкетираните смятат, че атестацията на докторантите преминава формално. Обобщените данни за годишната оценка на докторантите са представени в таблица 18.

Таблица 18

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ ДОКТОРАНТИ СПОРЕД ОЦЕНКАТА ИМ
ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЕЖЕГОДНОТО АТЕСТИРАНЕ (В %)**

| | |
|--|--------------|
| Не съм бил атестиран досега | 15,4 |
| Атестирането досега е било обективно и прецизно и е оказвало влияние върху работата ми | 51,3 |
| Атестирането е преминавало съвсем формално | 33,3 |
| Общо: | 100,0 |

Забележка: Неотговорилите са 0,0%.

3.7. Удовлетвореност от качеството на учебния процес в докторската степен

Знак за удовлетвореността от обучението в докторската степен е готовността на анкетираните докторанти да повторят своя избор, ако кандидатстват сега. Почти всички докторанти биха избрали да кандидатстват отново, което налага извода, че те са доволни от учебния процес, и в частност - от избора на докторантура.

Графика 5



За съществуването на някакви проблеми в процеса на работа по докторантурата говори желанието за някакъв тип промяна. Ако докторантите имат някакви проблеми и несъгласия в процеса на своята работа, те биха пожелали да направят промени. Отговорите на анкетираните, които са представени в таблица 19 показват, че в огромното си мнозинство те не биха променили нищо. Единици биха променили темата, научния си ръководител или формата на обучение.

Таблица 19

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ ДОКТОРАНИ СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ НА ВЪПРОСА БИХА ЛИ НАПРАВИЛИ ПРОМЯНА ВЪВ ФОРМАТА, ТЕМАТА И РЪКОВОДСТВОТО НА ДОКТОРАНТУРАТА (В %)

| | |
|--|--------------|
| Не | 90,0 |
| Да, на темата | 5,0 |
| Да, на формата – от редовна в задочна/ свободна | 2,5 |
| Да, на формата - от задочна в редовна | 0,0 |
| Биха сменили научния си ръководител | 5,0 |
| Бих се отказали от докторантурата, ако можеха да започна веднага работа като асистент в СУ | 0,0 |
| Общо: | 102,5 |

Забележка: Процентите са повече от 100,0, защото анкетираните имат право на повече от 1 отговор.

3.8. Перспективи за работа след защитата

Един от основните мотиви за продължаване на образованието в докторска степен е по-добрата възможност за професионална реализация.

Повече от половината от докторантите са посочили, че на този етап нямат никакви гаранции за работа. Около една трета са анкетираниите, отговорили че се очертават някакви възможности за работа в звеното, към което са зачислени, но без да имат никакви гаранции.

Таблица 20

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ ДОКТОРАНТИ СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ ИМ ЗА ПЕРСПЕКТИВИТЕ СЛЕД ЗАВЪРШВАНЕТО НА ДОКТОРАНТУРАТА (В %)

| | |
|---|--------------|
| В момента съм на постоянна работа и нямам намерение да я сменям | 15,0 |
| В момента съм на постоянна работа, но смятам след защитата на дисертацията да я сменя | 12,5 |
| Имам гаранции, че ще започна работа в същото звено, където съм докторант | 0,0 |
| Очертават се някакви възможности за работа в същото звено, но нямам никакви гаранции | 30,0 |
| Работа в чужбина | 7,5 |
| Засега нямам никакви гаранции за работа | 55,0 |
| Общо: | 120,0 |

Забележка: Процентите са повече от 100.0, защото анкетираниите имат право на повече от 1 отговор.

4. Предложения, забележки и препоръки на студентите към ръководството на Исторически факултет

В анкетната карта на социологическото изследване за качеството на учебния процес в докторската степен на обучение е дадена възможност на докторантите да изразят непринудено всичко онова, което ги вълнува и се отнася до учебния процес. Чрез отговорите в този въпрос обикновено се улавят проблеми, които не са предвидени от изследователите, но вълнуват докторантите.

Предложения и препоръки към ръководството на Исторически факултет са дали 13 докторанти. Най-често те се отнасят до проблемите, свързани с набирането на кредити („акцентирание на кредити върху работа по дисертацията“, „Да се създаде възможността кредитите да бъдат прехвърляни от едната в следващата година, когато те надхвърлят задължителния минимум“, „Да се помисли върху изискванията с кредитите, защото най-важно е докторанта да пише темата, а не да ходи на бакалавърски или магистърски курсове, с които да ги събира или да пише безсмислени

статии само и само да ги събере.“, „Получаването на кредити и самите годишни отчети на докторатът да са насочени към стимул написване на дисертацията“, „Работата по дисертацията на докторантите да е от определящо значение, а не събираето на кредити,..“ и възможностите за участие в научно-изследователски проекти („...Хубаво е също всяка катедра, в която има докторанти да ги включва в проекти или поне да им казва за научни конференции...“, „Да се създадат повече възможности за участие на докторантите в научно-изследователски проекти.“, „Предложението ми е да бъдем включвани в научни проекти,..“). Пълните, нередактирани отговори от последния в анкетната карта въпрос са поместени в Приложение 2.

Въпрос: Молим Ви да споделите основния си мотив, за да продължите образованието си в докторска степен.

1. Още от дете имах желание да се занимавам с история и археология. Постигнатата от мен магистърска степен, не ми позволяваше да развия дейност по специалността (особено в родния ми град - София), затова продължих своето обучение за докторска степен. Напоследък имам огромно желание за постоянна работа в СУ "Св. Климент Охридски"
2. Желанието да се занимавам с научноизследователска работа.
3. Смятам, че докторската степен дава по-добри възможности за реализация.
4. Проявявам сериозен научен интерес в сферата на дисертационния ми труд.
5. Избрах да продължи образованието си защото научната дейност представлява интерес за мен.
6. Интерес към предлаганата докторантура и за по-добри познания по история.
7. Бих искала да изследвам интересни и непознати на български език теми.
8. Имам професионални интереси в конкретна област, които желая да разгърна, както за свое удовлетворение, така и защото смятам, че изследванията ми са приноси.
9. Желая да се занимавам с научноизследователска работа. Научнообразователната степен "доктор" отваря възможности за такъв вид работа.
10. Искан това още от ученик. Даже щях да се явя на докторантски конкурс веднага след завършване на чилище, ако имаше как....
11. Желая да работя в Софийския университет като преподавател и да пиша монографии по история, и ми е необходима докторска степен.
12. Възможност да продължа да се занимавам с научноизследователска дейност и да бъда конкурентоспособна при търсене на постоянна работа в съответната сфера.
13. Бих искал да се развивам академично и да имам възможност да преподавам
14. Академичната среда, но основно е, че ще се занимавам с това което ми харесва!
15. Желанието да имам бъдеща научна кариера
16. Искан да просължа да се занимавам с изследователска работа.
17. Интерес към историята, желание за развитие и дейност в сферата на науката.
18. Защото имам афинитет към историята, както и моите преподавателите бяха главните мотори за мнението ми да стана докторант.
19. Харесва ми научно-изследователската дейност и искам да се занимавам с нея и за в бъдеще
20. Развитие на темата от магистърската теза.
21. Желая да се занимавам професионално с научна дейност.
22. В настоящия момент от професионалното си развитие реших, че ще е добре да направя нещо допълнително за повишаване на професионалната си квалификация, а също така и за допълнително удовлетворение и резултат от заниманията ми с история.

23. Смятам, че докторантурата е важна стъпка в развитието ми като археолог, също така необходима, за да мога да кандидатствам за работна позиция в институции и да продължа да се развивам професионално.
24. Поисках да продължа образованието си с докторантура, защото според мен, в сферата на археологията, докторантурата е почти задължителна стъпка за да може да се практикува професията качествено и да отвори достъп до желание от мен работни позиции.
25. Като основен мотив мога да посоча желанието си на научна работа.
26. От началото на висшето си образование планирам да се занимавам с научна дейност, поради което докторантурата беше естествено продължение на образованието ми.
27. Желанието ми да стана специалист в историческия период, който изследвам.
28. Искам да се занимавам с научна дейност, а придобиването на научна степен "доктор" е естествено продължение на образованието и уменията, които са усвоени до момента.
29. Желание да натрупам още знания и да бъда експерт в научните ми интереси.
30. Имах желание да се развивам в академичната среда и това беше логичното продължение на образованието ми след магистърската степен.
31. Желая да се занимавам с история, по възможност в ИФ на СУ, и това е естествената стъпка след магистърската степен.
32. Защото искам да се развивам в сферата на избраната от мен наука
33. Обичам това, което правя и смятам, че има смисъл.

Въпрос: Моля, споделете накратко защо сте удовлетворен/неудовлетворен от работата с научния си ръководител?):

1. Моят научен ръководител участва активно в подпомагането на моята дейност като докторант. Дава ми безценни съвети и се вслушва в моите желания.
2. Научният ми ръководител проявява огромно внимание и търпение към мен и моята работа, като същевременно винаги предоставя полезни съвети и конструктивна критика. Научният ми ръководител винаги обръща внимание на моите въпроси и отделя време за беседи.
3. Трябва да отбележа, че аз имам външен научен ръководител, който вече не работи, но смятам, че отделя достатъчно внимание на работата ми. По отношение на консултацията за новата литература и участието в проект за подкрепа на докторанти, за да финансiram работата си, получавам помощ от преподавателите в катедрата
4. Изцяло съм удовлетворен, защото имам впечатления от него от времето, когато бях в бакалавърската ми програма за това, че работи много със студентите и е много взискателен. Когато той стана мой научен ръководител на магистърския ми труд, а сега и на дисертационния, моето мнение се потвърди.
5. Научният ми ръководител винаги е готов да помогне при възникнали проблеми, свързани с работата ми по дисертацията, касаещи подбора на литература, насоки за писане и евентуални грешки от моя страна.
6. Включваме в проекти засягащи темата на дисертацията, изпраща ми информация за конференции свързани с дисертацията, проверява всички написани статии от мен, помага с намирането на чуждоезикова литература.
7. Научният ми ръководител ми дава нужната свобода за изследване, но ми помага с бюрократичните изисквания.
8. Изпитвам удовлетворение от работата с научния ми ръководител, защото той поема напълно своите отговорности, а освен това успява да се отзове при всяко мое търсене или необходимост по определен въпрос.
9. Научният ми ръководител е най-добрият специалист по темата ми в учебното заведение/научното звено и полага значителни усилия изследването ми да бъде доведено до успешен завършек.
10. Винаги е намирал време за моите трудности и търпеливо и прецизно е посочвал грешките ми, обяснявайки ги и коригирайки ги.
11. Удовлетворена съм от работата с научния ми ръководител, понеже той винаги е насреща, когато имам нужда от помощ, съвет или трябва да обсъдим работата ми.
12. Дава ми страхотни насоки, предостави ми литература и винаги е на разположение за съвети
13. Съпричастност, отдаденост, професионализъм са аргументите ми за удовлетвореност!
14. Удовлетворен съм от помощта при избор на темата, подбора на литературата, съветите на научния ръководител при избор на конференции, подготвяне на статии и избор на специализацията.

15. Това е човек на когото много разчитам, защото знанията и опита , с които разполага са впечатляващи. От човек като нея мога само да се уча.
16. Отзовавал се е на възникналите от мен въпроси по възможно най-бърз начин
17. Научният ми ръководител ми оказва всестранно помощ, насочва ме и ме подкрепя.
18. Защото получавам необходимата ми помощ.
19. Изключително отговорен човек. При нужда винаги ще се отзове. Помага ми не само с проучването и изработването на научния труд, а ме съветва при взимането на всякакви решения свързани с дисертацията(участия в конференции, проекти и написването на статии и др.).
20. Взаимната работа с научния ми ръководител е удовлетворителна, свързана е с непрекъснатите консултации и насоки, както и професионалната подкрепа в развитието на дисертационния ми труд.
21. Доволна съм, защото научният ми ръководител е лесен за откриване и когато съм имала проблем, за който да се допитам до него, винаги съм получавала полезен отговор.
22. Научният ми ръководител изпълнява съвестно задълженията си в рамките на съвместната ми работа, като междувременно ми дава достатъчна свобода.
23. Защото е добър специалист в периода, който изследвам. Намира начин да обясни проблемите, които има по дисертацията. Никога не е отказвал помощ и съдействие.
24. Доволен съм от научния си ръководител, защото винаги е бил насреща при възникнали административни и научни проблеми. Има известен проблем с това, че не е специалист в сферата на моите научни интереси.
25. Научният ми ръководител е критичен към работата ми, което действа доста мобилизиращо. По въпроса за методологията имаме известни различия, което на моменти поставя известни ограничения пред мен, но на този етап не съм достатъчно уверена и подготвена, за да наложя моята визия, затова се съобразявам с препоръките на научния ръководител. Като цяло той е ангажиран с работата ми, задава ми насоки за размишление, предупреждава ме за евентуални пречки и трудности, въпреки, че проблематиката не е в центъра на неговите научни интереси. Колкото повече аз съм активна, толкова повече помощ мога да получа и от него.
26. Защото ми помага с готовност във всеки етап от работата върху дисертацията ми

Въпрос: Ако срещате трудности при набиране на кредити, моля посочете в какво се изразяват те?):

1. Всеки се стреми, да има: определен брой статии, участия в конференции, прослушани курсове и издържани изпити, което отдалечава от основната работа по писането на дисертацията. Трябва да се акцентира върху работа по дисертацията!
2. Смятам, че с тези планове са заложили дейности, които не са изпълними. Така например има графа за преподавателска дейност, която може да се замени с по две рецензии на магистърски тези за втората и третата година (общо 4), което в малките катедри е невъзможно за изпълнение.
3. Безумие е дисертацията, която е най-важна да ти носи 15 от 60 кредита за годината! Смешно и трагично е!
4. Твърде малко кредити се получават за работа по дисертацията за сметка на всичко останало. Проблем са и публикациите, които излизат много бавно, а носят голям брой кредити. Нуждата от кредити ме принуждава да се явявам на конференции, които не са тясно свързани с моята тема и така да се занимавам със странични неща.
5. в един момент набирането на кредити става "самоцелно", за да се получи положителна атестация. Обобщено може да се каже, че заради задължаващия характер на плана на дисертацията и събирането на кредити, наистина стойностните неща като работа по дисертацията и поставянето на преподавателски дейности, са поставени на заден план. Виждам в това мотив на администрацията и Университета като цяло опит за борба с докторантите, които са "мъртви души" - които само се водят, за да вземат стипендия. Опитът в катедрата, към която съм зачислен показва, че повечето докторанти се борят не толкова да защитят в срок, а да напишат наистина стойностен труд, дори с цената на забавяне и отлагане на защитата. За мъртви души въобще не може да се говори! Това би могло да се разбере само от хора, които са били докторанти.
6. Тежестта на отделните активности не е разпределена по най-добрия начин - за сравнително трудни и времеемки дейности се падат малко кредити, а за формални дейности се предвиждат същите или повече кредити.

Въпрос: Ако имате някакви конкретни предложения, към ръководството на Исторически факултет, свързани с докторантурата, молим Ви напишете ги в няколко изречения:

1. Описание: * промяна на индивидуалния план - акцентиране на кредити върху работа по дисертацията * При желание, да посещаваме курсове на определени преподаватели (независимо дали магистърски, или бакалавърски), които да ни дават допълнителни кредити * да се увеличат кредитите, които получаваме при водете на упражнения - лекторски часове * да бъдем допълнително стимулирани към завършване на дисертацията в срок - конкурси за работа в СУ, допълнителни възнаграждения (не финансови).
2. Да се даде възможност на отделните катедри по-свободно да оценяват работата на докторантите си, а не въз основа на обща таблица, която най-вероятно е за всички докторанти на университета. По-голям избор по отношение на специализираните курсове. Знаем, че списъкът е дълъг, но реално в моето направление - Средновековна археология няма нито един, а вече съм посещавала курсовете от бакалавърската и магистърската програма. С изключение на курса за академично писане, трябваше да запиша курсове, които не отговарят на моите научни интереси.
3. По-добра работа на част от администрацията.
4. Описание: 1. Да се създаде възможността кредитите да бъдат прехвърляни от едната в следващата година, когато те надхвърлят задължителния минимум. 2. Да отпадне задължителният характер на посещаването на докторантски курсове. 3. Да се създадат повече възможности за участие на докторантите в научно-изследователски проекти.
5. Нямам никаква информация за финансовите средства, отпускани на докторантите за командировки, пособия и др. Това, което имам като информация е само за съществуването на такива средства, споделена от колеги в БАН, които ползват такива.
6. Описание: 1. Отправяне на предложение до МС докторантската стипендия да е равна на минималната работна заплата. 2. Отново до МС: срокът на получаване на стипендия да е четири години, т.е. да е платено евентуално удължаване. Ако човек е принуден да започне друга работа, как и кога да пише дисертация?
7. Да се помисли върху изискванията с кредитите, защото най-важно е докторанта да пише темата, а не да ходи на бакалавърски или магистърски курсове, с които да ги събира или да пише безсмислени статии само и само да ги събере. Хубаво е също всяка катедра, в която има докторанти да ги включва в проекти или поне да им казва за научни конференции. Така докторантите ще бъдат много по-свързани с научната институция и ще могат да създават повече контакти. Понякога разбирам за организиране на някоя конференция от катедрата след като отдавна е изтекъл срока и просто е показана като събитие във фейсбук. Аз

от бакалавърските години ходя по конференции и сама си търся, но би било едно улеснение.

8. Надявам се катедрата да започне да обновява базата и да се започне преподаването с по модерни методи. Но главното над което трябва да се работи е модернизиране на базата в факултета.
9. Получаването на кредити и самите годишни отчети на докторатът да са насочени към стимул написване на дисертацията
10. Предложението ми е да бъдем включвани в научни проекти, да ни се осигури възможност да преподаваме и да бъдем подпомогнати в установяването на научна работа, ако сме показали нужните качества за това. Нужно е да бъдем също така редовно информирани за различни събития и конференции в чужбина, възможности за участие в проекти с други университети и научни звена.
11. Да подбират бъдещите кадри и да ги подготвят за учени, а не само за придобиване на степен.
12. Работата по дисертацията на докторантите да е от определящо значение, а не събираето на кредити, които да идват от посещаването на различни курсове. Ако общият брой кредити за трите години на докторантурата е 180, а на година са по 60 кредита, то за работа по дисертацията, общо за трите години се събират 50 кредита - по-малко от половината и по-малко от нужните за една година! Това показва доста голям дисбаланс в разбирането и начина на написване на дисертация!
13. Считам, че би било много полезно да се провеждат сериозни и добре замислени и провеждани семинари по практическата част - писане, методология, запознаване с най-актуалните публикации, търсене и категоризиране на източници, правила при изграждане на стурктурата и съдържанието на дисертацията. Тези занимания може да са веднъж в месеца, но да са наистина задълбочени и изчерпателни, валидни за всички без значение от тематиката на дисертацията. Може би тази мярка е по-удачна за предходните нива на обучение, но се оказва, че достигайки до докторантура, студентите не са получили задоволителни знания и умения в тази насока. Като цяло практическата част в обучението по история в ИФ е на незадоволително ниво според мен, което създава трудности пред студента и бъдещ учен.